

Szczegółowy opis Inwestycji B2.2.2/G1.1.2 Wspieranie rozwoju społeczności energetycznych¹

1. ZAŁOŻENIA HORYZONTALNE

Jednym z kół zamachowych transformacji energetycznej w Unii Europejskiej i na świecie są społeczności energetyczne. Przykłady z innych krajów pokazują, że społeczności energetyczne sprzyjają rozwojowi gospodarczemu i przyczyniają się do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego, poprawy stanu środowiska oraz obniżania kosztów energii. Są także istotnym czynnikiem rozwoju lokalnej gospodarki – tworzą miejsca pracy oraz umożliwiają powstawanie i rozwój istniejących małych i średnich firm produkcyjnych i usługowych. Mogą – przy założeniu pokonania barier o różnym charakterze – stać się czynnikiem ograniczającym ubóstwo energetyczne.

Jednak w Polsce lokalne inicjatywy energetyczne nie rozwijają się w stopniu wystarczającym. Ograniczeniem są m.in.:

- nierozwinięte i nieprzetestowane w praktyce modele biznesowe;
- problemy natury technicznej;
- niestabilność i niedostosowanie otoczenia prawnego i regulacyjnego do współczesnych realiów i trendów;
- ograniczony transfer wiedzy z sektora energetyki do społeczności energetycznych, samorządów oraz podmiotów zainteresowanych działaniami w obszarze energetyki odnawialnej;
- ograniczone zaufanie społeczne oraz niskie zainteresowanie angażowaniem się w lokalne inicjatywy energetyczne;
- brak dostępnych środków publicznych na uruchomienie działalności takiej inicjatywy.

Odpowiedzią na wymienione ograniczenia jest inwestycja *Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności* pn. B2.2.2/G1.1.2 WSPIERANIE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI ENERGETYCZNYCH – w dalszej części określanej jako „Inwestycja G1.1.2”. Co istotne *Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności* zainicjował równoległe przeprowadzenie reform, które mają ułatwić tworzenie i rozwój społeczności energetycznych.

Celem Inwestycji G1.1.2 jest rozwój lokalnych odnawialnych źródeł energii realizowanych przez społeczności energetyczne (w tym klastry energii, spółdzielnie energetyczne oraz inne społeczności energetyczne wynikające z wdrożenia Dyrektywy RED II), grupowo działających prosumentów (prosument zbiorowy i wirtualny) ze szczególnym uwzględnieniem roli JST (w szczególności gminy i związki gmin) tworzących tego typu lokalne społeczności energetyczne.

Inwestycja G1.1.2 powinna przyczynić się do bardziej zrównoważonego rozwoju energetyki odnawialnej na szczeblu lokalnym, w szczególności lepszego planowania rozwoju OZE oraz dostosowania tego procesu do lokalnych uwarunkowań oraz potrzeb.

Inwestycja będzie realizowana do **połowy 2027**. Została opracowana z uwzględnieniem założeń przyjętych w *Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności* (dalej: KPO), *rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającym Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności*, *rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii*, *zmieniającym rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr*

¹ Nazwa inwestycji przed zmianą dokonaną decyzją wykonawczą Rady UE z dnia 12 grudnia 2025 r. SWD (2025) 15795, to „Instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne”.

Załącznik nr 4 do Regulaminu

283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylającym rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012; rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2026, poz. 198, z późn. zm.).

2. STRUKTURA INWESTYCJI G1.1.2

Zasadniczym elementem Inwestycji G1.1.2 jest **wsparcie przedinwestycyjne** istniejących społeczności energetycznych, jak i podmiotów mających zamiar powołać takie społeczności. W ramach Inwestycji G1.1.2 przewidziano również **wsparcie działań inwestycyjnych** o charakterze **demonstracyjnym**. Dodatkowo, w celu lepszego skoordynowania całego procesu przewidziano realizację **działań wspierających na szczeblu centralnym**. Inwestycja G1.1.2 będzie obejmowała następujące działania:

Część A: WSPARCIE PRZEDINWESTYCYJNE SPOŁECZNOŚCI ENERGETYCZNYCH

Działanie A.1: Rozwój istniejących klastrów energii²

Działanie A.2: Rozwój istniejących spółdzielni energetycznych

Działanie A.3: Rozwój nowych społeczności energetycznych działających w zakresie OZE

Część B: WSPARCIE INWESTYCYJNE SPOŁECZNOŚCI ENERGETYCZNYCH

Działanie B.1: Demonstracyjne projekty inwestycyjne realizowane przez społeczności energetyczne

Część C: WSPARCIE HORYZONTALNE SPOŁECZNOŚCI ENERGETYCZNYCH

Działanie C.1: Wsparcie horyzontalne procesu tworzenia i rozwoju społeczności energetycznych działających w zakresie OZE

3. BUDŻET INWESTYCJI G.1.1.2

Na realizację Inwestycji G.1.1.2 przewidziano łączną kwotę ok. 1 417 mln zł, w tym na:

Część A – ok. 186,1 mln zł

Część B – ok. 1 225,2 mln zł

Część C – ok. 6,5 mln zł

Środki z części A i B zostaną przeznaczonych na realizację przedsięwzięć przez ostatecznych odbiorców wsparcia (beneficjentów).

Środki części C zostaną rozdysponowane bezpośrednio przez instytucję odpowiedzialną za realizację inwestycji - **ministra właściwego do spraw klimatu**. Będą przeznaczone na dodatkowe wsparcie administracyjne realizacji Inwestycji G1.1.2 oraz wnioskodawców i ostatecznych odbiorców wsparcia.

4. ZAKŁADANE EFEKTY

Stopień realizacji celu Inwestycji G1.1.2 mierzony jest za pomocą następujących wskaźników:

Liczba wspartych podmiotów/społeczności energetycznych: w zakresie części przedinwestycyjnej – **162 umów**; w zakresie części inwestycyjnej – **28 umów**.

² Przewiduje się, że to działanie powinno być dodatkowo podzielone w zależności od stopnia rozwoju klastra energii.